

Предмет: математика

Разред: седми

Циљ предмета у датом разреду: Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да доприносе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Потребан прибор и опрема за ученике: Свеска са квадратићима А4, свеска за писмене задатке, сет лењира, шестар, графитна и хемијска оловка, гумица.

Препоручена литература за ученике који желе више да знају: Математички лист, Мислиша за 7. разред

ОБЛАСТ / ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА	НАЧИН ПРОВЕРЕ ОСТВАРЕНОСТИ СТАНДАРДА И ИСХОДА
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	<ul style="list-style-type: none"> – израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама;	<ul style="list-style-type: none"> – израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; – одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима; – на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставнијег бројевног израза са реалним бројевима; – одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку; – нацрта график функције $y = kx$, $k \in \mathbb{R} \setminus \{0\}$; – примени продужену пропорцију у реалним ситуацијама; – примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним	Матична школа је опремљена паметним таблама а школа у Враћевшници пројекторима тако да се у настави користе електронски уџбеници. Визуелна обрада свих тема помаже у лакшем усвајању свих потребних садржаја. Ученици се подстичу да размишљају и активно учествују у обради тема. На часовима утврђивања инсистира се да сваки ученик самостално или у групи увежбава градиво. Ученици се подстичу на вршњачку подршку и сарадњу.	<ul style="list-style-type: none"> - активност на часу - усмени одговор - самостално урађени задаци на часу - писмене провере - домаћи задаци - кратки одговори у оквиру решавања задатка пред таблом - истраживачки задатак - пројектни задатак - однос према раду

		<p>задацима;</p> <p>– трансформише збир, разлику и производ полинома;</p> <p>– примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома;</p>		
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	<p>– примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима;</p> <p>– примени ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима;</p>	<p>Питагорина теорема.</p> <p>Важније примене Питагорине теореме.</p> <p>Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$ и $\sqrt{5}$.</p> <p>Растојање између две тачке у координатном систему.</p>		
ЦЕЛИ И РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	<p>– трансформише збир, разлику и производ полинома;</p> <p>– примени формуле за разлику к–растави полином на чиниоце (користећи дистрибутивни закон и формуле за квадрат бинома и разлику квадрата);</p> <p>– примени трансформације полинома на решавање једначина вадрата и квадрат бинома;</p>	<p>Степен чији је изложилац природан број. Операције са степенима; степен производа, количника и степена.</p> <p>Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, збир, разлика, производ полинома).</p> <p>Операције са полиномима (трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). Квадрат бинома и разлика квадрата и примене.</p> <p>Растављање полинома на чиниоце.</p>		
МНОГОУГАО	<p>– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла;</p> <p>– израчуна површину многоугла</p>	<p>Појам многоугла.</p> <p>Врсте многоуглова.</p>		

	користећи обрасце или разложиву једнакост;	Збир углова многоугла. Број дијагонала многоугла. Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). Обим и површина многоугла. Тежишна дуж троугла. Ортоцентар и тежиште троугла. Сложеније примене ставова подударности.		
КРУГ	– примени својства централног и периферијског угла у кругу; – израчуна обим и површину круга и његових делова; – конструише ортоцентар и тежиште троугла;	Централни и периферијски угао у кругу. Обим круга, број π . Дужина кружног лука. Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. Ротација.		
ОБРАДА ПОДАТАКА	-рачуна средњу вредност и медијану и налази мод; -упоређује вредности узорка са средњом вредношћу.	Средња вредност, медијана, мод.		

Начини организације наставе и учења (непосредан рад, рад на даљину, ваншколски рад) У школским просторијама не постоје специјализоване учионице за наставу математике, односно математички кабинет, па ће се настава математике изводити у заједничким учионицама за све предмете. Учионице су аранжиране тако да доприносе, између осталог, и настави математике (слике славних математичара, пригодне илустрације на зидовима и паноима које често креирају и сами ученици, модели које праве ученици). Техничка опремљеност свих учионица је на високом нивоу, тако да се настава може обогатити додатним дигиталним садржајима када је то потребно.

У случају одсуствовања ученика, увек постоји могућност да се они укључе на час уз помоћ Google Meet -а. ученик на тај начин и чује и види (садржај паметне табле се дели) оно што се ради на часу. Уз помоћ ове апликације одржавају се и часови у случају ванредних околности и потребе да се настава одржава на даљину, као и допунска и додатна настава ако не може да се организују због недостатка простора и времена.

Користи се и Гугл учионица за поделу додатних садржаја и додатну размену материјала са ученицима. На тај начин настава се организује сасвим асинхроно, тако да ученици не морају да раде у исто време, већ када то њима одговара.

Корелација

Тема	Наставни садржаји у оквиру теме	Хоризонтална корелација (међупредметна / унутарпредметна)	Вертикална корелација (међупредметна / унутарпредметна)
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ	Превођење из децималног записа у запис $\frac{a}{b}$ Квадрати рационалних бројева Реални бројеви и бројевна права Квадратни корен Основне особине рачунских операција у скупу $\mathbf{R}$ Својства квадратног корена Функција директне пропорционалности Продужена пропорција		Математика 6. разред (Скуп рационалних бројева) Математика - 6 разред (Бројевна права).
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА	Питагорина теорема	Математика 7. разред (квадратни корен)	
	Примена Питагорине теореме на правоугаоник и квадрат		Математика нижи разреди (Обим и површина правоугаоника и квадрата)
	Примена Питагорине теореме на једнакокраки и једнакостранични троугао		Математика 6. разред (Врсте троуглова)
	Примена Питагорине теореме на ромб		
	Примена Питагорине теореме на једнакокраки и правоугли трапез		Математика 6. разред (Четвороуглови)
	Примена Питагорине теореме у конструкцијама		

	Обрт Питагорине теореме		
ЦЕЛИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ	Степен чији је изложилац природан број	Математика 7. разред : Квадрат рационалног броја	
	Особине степена		
	Множење степена једнаких основа	Физика: решавање задатака	
	Дељење степена једнаких основа	Физика: решавање задатака	
	Стандардни запис реалних бројева		
	Степен степена	Физика: решавање задатака	
	Степени броја 10		
	Степен производа и степен количника		
	Алгебарски изрази. Дрво израза		Математика 5. разред: Изрази са придруживањем
	Полиноми. Мономи		
	Биноми и триноми		
	Сабирање сличних монома.		
	Сређен облик полинома		
	Сабирање полинома		
	Множење монома.		
	Множење полинома полиномом		

	Квадрат бинома	Математика 7. разред: Степеновање	
	Разлика квадрата		
	Растављање полинома на чиниоце (примена дистрибутивног закона)		Математика 5 и 6 разред: Дистрибутивност множења према сабирању
	Растављање полинома на чиниоце (примена квадрата бинома)		
	Растављање полинома на чиниоце (примена разлике квадрата)		
МНОГОУГАО	Број дијагонала многоугла		Математика 6. разред: Особине четвороуглова
	Збир углова многоугла		Математика 6. разред: Збир унутрашњих углова троугла и четвороугла
	Ортоцентар троугла		Математика 6. разред: Конструкција троугла и четвороугла
	Тежишне дужи троугла. Тежиште		
	Правилни многоуглови		
	Конструкције неких правилних многоуглова	7. разред: Техника и технологија	
	Обим и површина многоугла		Математика 6. разред: Површина троугла и четвороугла
КРУГ	Централни и периферијски угао		Математика 5. разред: Угао
	Примена Питагорине теореме на круг	Математика 7. Разред. Питагорина теорема	
	Ротација		Математика 5. Разред: Централна и Осна симетрија и Транслација
	Обим круга		
	Дужина кружног лука		Математика 5. Разред: Кружни лук
	Површина круга		

	Површина кружног исечка и кружног прстена		
ОБРАДА ПОДАТАКА	Средња вредност, медијана и мод		

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, начина израде домаћих задатака у складу са планом индивидуализације или ИОП-ом...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја;
- сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи (размена искустава и материјала за рад)...

Начин провере остварености прописаних образовних стандарда/ циљева учења наставног предмета (критеријуми формативног и сумативног оцењивања):

Елементи оцењивања:

- усвојеност образовних садржаја;
- примена знања;
- активност ученика.

Ученик у току школске године може добити оцену на основу:

- писмених провера знања-контролних вежби и писмених задатака;
- формативног оцењивања
- усменог испитивања;
- домаћег задатка
- раду на пројекту
- такмичења

Писмене провере знања се најављују ученицима и одржавају према унапред утврђеном распореду. Ученици имају четири писмена задатка и четири контролне вежбе у току једне школске године. Иницијални тестови, годишњи тестови и петнаестоминутни тестови се не оцењују, они служе само за проверу усвојености одређеног дела градива.

Ученик који на писменој провери оствари бар 90% од укупног броја поена не може бити оцењен оценом мањом од 5.

Ученик који на писменој провери оствари бар 70% од укупног броја поена не може бити оцењен оценом мањом од 4.

Ученик који на писменој провери оствари бар 50% од укупног броја поена не може бити оцењен оценом мањом од 3.

Ученик који на писменој провери оствари бар 30% од укупног броја поена не може бити оцењен оценом мањом од 2.

Формативно оцењивање подразумева свакодневно бележење активности ученика на часу у свеску евиденције наставника. Бележи се колико је ученик самостално (у свесци или на табли) урадио задатака основног, средњег и напредног нивоа. На основу овога а у зависности колико је урађено уопштено задатака у свакој теми, формира се оцена након сваке обрађене теме.

Ученик се по потреби усмено испитује где ће се оцењивати свеобухватност одговора, прецизност и поступност, хоризонтално и вертикално повезивање градива

Након рада на пројекту ученик се оцењује од стране наставника али и од других ученика. Оцењује се степен ангажовања, квалитет презентовања и квалитет самог рада / презентације. Узима се просечна оцена свих ових критеријума.

Ученици који су остварили успех на такмичењу награђују се оценом 5 за сваки ниво такмичења.

У случају наставе на даљину ученици ће, поред горе наведеног, бити оцењивани и на основу активности на изабраној платформи за онлајн наставу. Такође, водиће се рачуна о редовности слања домаћих задатака на Google учионици. Ученици ће писмене и контролне задатке радити код куће ако нису у могућности да дођу у школу и радове ће слати на Google учионици.

Тема	ОЦЕНА			
	2	3	4	5
Реални бројеви	Схвата појам квадрата рационалног броја и квадратног корена, уме да прочита и запише квадрате рационалног броја и квадратни корен, употребљава таблицу и рачунар за израчунавање квадратног корена, извршава једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, решава најједноставније примере квадратне једначине $x^2 = a$, уме да одреди вредност функције $y = kx$ дате таблицом или формулом	Схвата појам квадрата рационалног броја и квадратног корена, зна квадрате бројева до 400, израчунава вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета са реалним бројевима, упоређује по величини бројеве записане у различитим облицима, уме да нацрта график функције $y = kx$, одреди приближну вредност реалног броја и процени апсолутну грешку, рачуна непознати члан продужене пропорције, ученик је усвојио основно градиво али није довољно самосталан у излагању	Одређује вредност сложенијег израза, користи бројеве и бројевне изразе у различитим примерима, усвојио појмове квадрата и корена и примењује их у тежим задацима, примењује продужену пропорцију у реалним ситуацијама, самостално решава задатке, уме да повезује раније стечена знања са новим	На основу реалног проблема саставља и израчунава вредност сложенијег израза са реалним бројевима, примењује продужену пропорцију у реалним ситуацијама, рачуна са приближним вредностима и изражава оцену грешке, одређује вредност параметра у функцији $y = kx$, ради самостално теже задатке
Питагорина теорема	Зна дефиницију и образац Питагорине теореме, уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему, решава најједноставније примере	Примењује Питагорину теорему на квадрат, правоугаоник, једнакокраки и једнакокраки троугао (једноставнији примери рачунања непознате стране), није довољно самосталан и упоран у савладавању већих потешкоћа	Примењује Питагорину теорему на траpez, ромб и паралелограм, ради сложеније примере, повезује раније стечена знања са новим	Примењује Питагорину теорему на правоугли троугао чији је угао дат ($30^\circ, 45^\circ, 60^\circ$), примењује Питагорину теорему у конструкцијама, самостално решава задатке
Цели и рационални алгебарски изрази	Израчунава степен датог броја, множи и дели степене једнаких основа, степен степена, зна основне операције са степенима, сабира, одузима и множи мономе, решава најједноставније примере	Оперише са степенима, зна шта је полином, сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома, уме да квадрира бином	Користи особине степена, зна да примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома, раставља полиноме на чиниоце, самостално решава теже задатке, повезује раније стечена знања са новим	Користи особине степена, зна да примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома, уме да трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставније облике, раставља полиноме на чиниоце, уме да примени трансформације полинома на решавање једначина, самостално решава теже задатке, повезује раније стечена знања са новим

Многоугао	Влада основним појмовима многоугла, рачуна број дијагонала у многоуглу, рачуна збир унутрашњих углова у многоуглу	Рачуна број дијагонала у многоуглу, рачуна збир унутрашњих углова у многоуглу, рачуна обим и површину многоугла, уме да дефинише значајне тачке троугла	Користи све формуле за израчунавање броја дијагонала, углова, обима и површине многоугла, конструише неке правилне многоуглове, конструише значајне тачке троугла, примењује ставове једноставнијим примерима	Примењује својства страница, углова и дијагонала многоугла, рачуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост, конструише правилне многоуглове, користи особину да тежиште дели тежишну дуж у односу 2:1 у текстуалним задацима, примењује ставове подударности при доказивању једноставнијих тврђења и у конструкцијама
Круг	Влада појмовима: круг, кружна линија, уме да израчуна обим и површину круга датог полупречника	Користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена	Одређује централни и периферијски угао; рачуна површину кружног исечка и дужину лука, пресликава дати геометријски објекат ротацијом	Одређује површине сложених фигура, примењује Питагорину теорему на круг, пресликава дати геометријски објекат ротацијом
Обрада података	Уме да прочита и разуме податак са графикона, дијаграма, или из табеле, и одреди минимум и максимум зависне величине; податке из табеле приказује графиконом и обрнуто	Чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих уме да обради податке по једном критеријуму (уме да одреди аритметичку средину за дати скуп података, пореди вредности узорка са средњом вредношћу)	Уме да обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; разликује средњу вредност, медијану, мод, уме да их одреди и упореди податке са средњом вредношћу	Тумачи дијаграме и табеле, уме да прикупи, обради и анализира податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина
Све теме	Често пропусти да уради домаћи задатак; често пропусти да донесе потребан прибор, ретко учествује у раду на часу	Труди се да прилично редовно ради домаће задатке; труди се да не пропусти да понесе потребан прибор; често учествује у раду на часу;	Редовно ради домаћи, доноси потребан прибор, активно учествује у раду на часу;	Редовно ради домаћи, доноси потребан прибор, активно учествује у раду на часу

ДОПУНСКА НАСТАВА

Допунска настава се организује за све ученике:

- који не усвоје потребан минимум захтева за одређени наставни предмет,
- који не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја,
- који наилазе на различите тешкоће у учењу,
- за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и
- за оне који желе да утврде и прошире своје знање, са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Циљ: Надокнађивање пропуштеног градива. Усвајање наставног садржаја који ученици нису усвојили током редовне наставе. Усвајање наставних садржаја предвиђених наставним планом и програмом на основном нивоу. Пружање индивидуалне помоћи ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја. Пружање помоћи ученицима који су због болести, слабог предзнања или било ког другог разлога нису усвојили одређено наставно градиво.

Задаци: Уочавање ученика који спорије напредују, организација допунског рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика), извођење наставе, праћење ученика. Боље разумевање појмова; усвајање основних знања; препознавање и разумевање наставникових инструкција; повезивање градива и примена наученог.

Вредновање – начин коришћења резултата вредновања: Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације о раду и напредовању ученика.

Наставне теме:

1. Реални бројеви
2. Питагорина теорема
3. Цели и рационални алгебарски изрази
4. Многоугао
5. Круг
6. Обрада података

ДОДАТНА НАСТАВА

Додатном наставом треба да буду обухваћени ученици који:

- постижу изузетне резултате у одговарајућим наставним предметима;
- испољавају посебне склоности и интересовања;
- који су на такмичењима и конкурсима постигли запажене резултате;
- који су на тестовима способности идентификовани као даровити;
- који су у процесу стицања знања, умења и вештина испољили креативност.

Циљ: Проширивање и продубљивање садржаја редовне наставе ради бржег и темељнијег увођења даровитих ученика у свет науке.

Задаци:

- идентификовање даровитих ученика на основу: успеха у школи, интересовања, способности и креативности и на основу резултата на тестовима способности,
- организација додатног рада (избор садржаја за одређени разред или за одређеног ученика),
- извођење додатне наставе,
- продубљивање постојећих и стицање нових знања у зависности од индивидуалних потреба, интересовања и способности,
- подстицање развоја и испољавање креативних потенцијала личности и усмеравање,
- подстицање развоја самосталности у стицању знања и особљавање за самостално коришћење извора информација,
- груписање ученика према способностима и интересовањима, чиме се стварају услови за индивидуализацију додатног рада
- праћење ученика.

Вредновање – начин коришћења резултата вредновања: Усмена и писмена провера постигнућа ученика, вођење педагошке документације о раду и напредовању ученика.

Наставне теме:

1. Херонова формула и примене
2. Многоугао
3. Правилни многоугао
4. Полиноми
5. Полиноми-једнакости и једначине
6. Полиноми-неједнакости и неједначине
7. Алгебарски разломци
8. Математичке игре
9. Одабрани логичко-комбинаторни задаци

